

Министерски съвет
Портал за обществени консултации

(www.strategy.bg)

КОМЕНТАРИ КЪМ ОБЩЕСТВЕНА КОНСУЛТАЦИЯ СТРАТЕГИЯ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ДАННИТЕ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ, 2026-2030 Г.

[линк към консултацията](#)

№	Дата	Наименование на лицето	Декларирайте дали действате от свое име или защитавате позиция от името на друго лице/група лица.	Коментар
---	------	------------------------	---	----------

Уважаеми дами и господа,
Представяме становище от името на Българската асоциация за геопространствени информационни системи / БАГИС/ във връзка с публикуваната за обществено обсъждане Стратегия за управление на данните в Република България 2026-2030 г. Приветстваме изготвянето на стратегия за управление на данните, като считаме същата за ключово важна не само за ускоряване процесите по дигитализация и прилагане на иновации, но и за провеждането на устойчиви и обосновани секторни политики в нашето общество. В стратегията са налице известни неточности при разглеждането на пространствените данни, които биха могли да бъдат отстранени, като напр.: С оглед на споделеното в стратегията разбиране за високата стойност и значение на геопространствените данни, бихме искали да обърнем внимание, че стратегията разглежда традиционни регистри в контекста на административни регистри, докато по същество геоданните

“ е неясна по отношение на НППД, при положение, че той по подразбиране осигурява функционалност за достъп до геопространствените данни с висока стойност за общността. Тази заложенa цел дублира вече реализирана дейност от МЕУ. Вместо това, считаме, че би трябвало да се постави повече акцент на публикуваните услуги на НППД. Също така, бихме препоръчали да се обърне внимание на потенциалните рискове от дублиране на вече реализирани информационни точки за достъп, във връзка с дефинираната оперативна цел №4. „Изграждане на Единна информационна точка за достъп до публични данни“. Вместо улесняване на потребителите на данни, наличието на множество портали и точки за достъп до данни, които в определена степен се дублират и припокриват, ще въведат объркване и неудобства както за потребителите, така и за самите доставчици на данни. Считаме за целесъобразно да се обсъди реализация на европейското изискване за такава точка като част от вече съществуваща национална инфраструктура.

но), така и много стари и неактуализирани данни. Необходимият финансов и човешки ресурс за цялостна актуализация на такъв тип данни през годините винаги е бил непосилен за съответните администрации и в раздел VI. ФИНАНСИРАНЕ на стратегията отново липсва конкретика и ясна визия за решаване на тези дългогодишни и задълбочаващи се проблеми. Извън контекста за геопространствените данни в стратегията, прави впечатление залагане на минимални показатели за постигане на целите, като напр. брой частни или публични организации, които прилагат АД към 2030г. да бъдат 10бр. С оглед задължителния характер на норматива за широк кръг организации, самият индикатор, както и целевата стойност изглеждат странни. Същевременно, описанието на стратегическа цел №4 „В контекста на бързо нарастващото количество данни от свързани устройства, предизвикателствата включват ..., както и необходимостта от интегриране на данните в съществуващата

СТАНОВИЩЕ ОТ ИНСТИТУТ
“ГОЛЕМИ ДАННИ В ПОЛЗА НА
ИНТЕЛИГЕНТНОТО ОБЩЕСТВО”
ОТНОСНО СТРАТЕГИЯ ЗА
УПРАВЛЕНИЕ НА ДАННИТЕ В
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ 2026-2030
Г. Уважаеми колеги, От името на
Институт „Големи данни в полза
на интелигентното общество“
към Софийския университет
(Институт GATE) искаме да
изразим становище относно
инициативата на Министерство
на електронното управление за
разработване на Стратегия за
управление на данните в
Република България за периода
2026-2030г. ЗА ИНСТИТУТ GATE
Институт GATE е първият център
за върхови постижения в
България, който работи за
интегриране и разширяване на
научните постижения и
иновации в приоритетни области
като големите данни и
изкуствения интелект на
регионално и европейско ниво.
Институт GATE е инвестиция в
човешкия потенциал.
Институтът се стреми да
привлече, вдъхнови и изгради
следващото поколение млади
изследователи, които под
ръководството на водещи учени
ще работят с ентузиазъм и

				<p>настоящия си вид стратегията не дефинира кой конкретно носи отговорност за данните на институционално ниво. GATE препоръчва въвеждането на ясен модел за управление на данните, основан на три обособени институционални роли: · Data Owner (институционален отговорник на ниво ведомство/дирекция, който взема решения и носи отговорност за достъп и класификация), · Data Steward (оперативен управител, отговорен за качеството, дефинициите и актуалността на данните) и · Data Custodian (технически пазител в IT звеното, отговорен за съхранение и сигурност). Тези роли следва да бъдат формално въведени във всяка администрация, с ясно описание на функциите и механизъм за отчетност към централно координиращо звено. Липсата на ясно разпределени роли създава риск мерките да останат на хартия и при одит, инцидент или смяна на ръководство, никой конкретен служител да не носи отговорност. Поддържане на качеството на данните От гледна точка на</p>
--	--	--	--	---

ия план за данните и изкуствения интелект за 2028–2034 г.[1] предвижда за съответния период над 400 доклада и приблизително 60 000 полета с данни да се прехвърлят машинночетимо и автоматизирано, със спестяване на 14 млн. работни часа годишно (\approx 200 млн. евро). В българския проект такава възможност е напълно отсъстваща, въпреки че административната тежест за бизнеса е сред най-често посочваните проблеми пред цифровизацията. рПепоръчваме Стратегията да формулира принципа на еднократност като задължителен оперативен ангажимент с конкретни целеви стойности, вкл. брой отчетни задължения, преминали към автоматизиран обмен; брой административни процедури, в които субектите вече не подават повторно данни; финансово и трудоспестяващо въздействие. Целесъобразно е и създаването на национален регистър на повтарящите се отчетни задължения за бизнеса, с механизъм за обратна връзка от стопанските субекти. Изкуствен интелект и управление на алгоритмичните решения

				<p>транства заданни, но не въвежда два технологични инструмента, които са в основата на тяхното практическо функциониране: синтетични данни и технологии за подобряване на поверителността (PETs), като диференциална поверителност, хомоморфно криптиране, сигурни изчисления с участието на множество страни (secure multi-party computation) и федерирано обучение. Такъв вид технологии са изрично посочени като средства за гарантиране на сигурността на обработването в чл. 5, пар. 11 Акта за управление на данните (АУД) и са централни в Регламента за европейско пространство на здравни данни.[2] GATE препоръчва Стратегията да предвиди мярка за внедряване на PETs от организациите от обществения сектор и от участниците в националните пространства за данни, както и национална програма за разработване и валидиране на синтетични масиви от данни в приоритетните сектори (напр. здравеопазване, образование, мобилност). Без тези инструменти защитените</p>
--	--	--	--	--

				<p>доставяват физическа или виртуална среда и организационни средства, които гарантират спазването на правото на ЕС (вкл. Общия регламент относно защитата на данните, GDPR) и националното право, и същевременно дават възможност на оператора на средата да определя и контролира всички дейности по по обработването на данните, вкл. показване, съхранение, изтегляне, експортиране и изчисляване на производни данни. Създаването и поддържането на такива среди изисква значителен административен, финансов и технически капацитет, както и ясно разграничение от сходни фигури.[3]Стратегията не предлага конкретни мерки в тази посока, а те са наложителни с оглед на изискванията напр. на чл. 73, пар. 1 от Регламент (ЕС) 2025/327 на Европейския парламент и на Съвета от 11 февруари 2025 година относно европейското пространство на здравни данни и за изменение на Директива 2011/24/ЕС и Регламент (ЕС) 2024/2847, съгласно който органите за</p>
--	--	--	--	--

на друга. Понастоящем подобни сценарии създават правен вакуум, при който никой формално не отговаря. · Трето, изрична обвързаност със Закона за киберсигурност. И двете засягат припокриващи се области, но не са свързани явно: администрация, която изпълнява единия, може несъзнателно да създава пропуски спрямо другия. · Четвърто, разработването и поддържането на защитени среди за предоставяне на данни следва да бъде допълнено от конкретни секторни мерки (напр. по отношение на достъпа до здравни данни за вторично използване). · Накрая, езиковите данни следва да бъдат определени като ценни масиви от данни, за да се гарантира тяхната достъпност и използваемост за развитието на суверенен и надежден изкуствен интелект. Институционална архитектура по Акта за управление на данните

Стратегията визира приемането на изменения в националното законодателство за прилагане на АУД като индикатор, но не описва каква институционална архитектура ще се изгради.

				<p>, използвани от публичните органи. Такъв инструмент е допълнение, а не дублиране на базата данни по чл. 71 от Регламент (ЕС) 2024/1689 (Акт за ИИ), който обхваща само високорисковите системи. Създаването на централен каталог на всички приложения с ИИ в публичния сектор следва да е придружен от стандартизирана оценка на надеждност, защита на данните и идентификация на основните рискове и мерки. GATE препоръчва Стратегията да предвиди национален каталог на всички системи с ИИ в публичния сектор, придружен от стандарт за алгоритмична прозрачност (вкл. документация за обучителните данни, оценка на въздействието и одитна проследимост). Каталогът следва да бъде технически и правно свързан с регулаторната лаборатория по чл. 57 от Акта за ИИ, чието създаване на национално ниво следва да бъде координирано с настоящата Стратегия и да се базира на достъпа до висококачествени данни от националните пространства. Суверенен изчислителен капацитет за</p>
--	--	--	--	---

на суверенитета на данните, заложен в АУД и Акта за данните (АД)[4] остават абстрактни и неосъществими на практика. GATE препоръчва Стратегията да задължи всички администрации, обработващи лични данни в централизирани регистри, да предоставят на субектите на данните проследим, машинночитем запис на всеки достъп до техните данни, придружен от информационно табло (dashboard) за управление на съгласията. Този инструмент следва да бъде интегриран с еЗаявление и Единния портал за достъп до електронни административни услуги. Трансгранична оперативна съвместимост и интеграция с европейските общи пространства за данни

Стратегията споменава участието в европейски инициативи, но не предвижда конкретни ангажименти за интеграция на деветте национални пространства за данни (туризъм, образование, транспорт, околна среда, здравеопазване, енергетика и др.) с общите европейски пространства за данни по

дните стойности на ЕС и на сравними държави членки от региона (Естония, Чехия, Полша). Това включва · целево ниво за анализ на данни в предприятията над средното за ЕС (≥ 35 % към 2030 г.); ·кратно (поне трикратно) увеличаване на броя на наборите от данни в ПОД; · и измерима прогресия по Индекса на зрялост на отворените данни на ЕС спрямо настоящата позиция на България. В противен случай Стратегията рискува да утвърди статуквото, вместо да задвижи така необходима реформа. Оставаме на разположение при необходимост от уточняване на засегнатите в становището въпроси. С уважение, Йоана Колева Мениджър „Стратегии за управление на данни и изкуствен интелект“ и длъжностно лице по защита на личните данни Институт GATE Иво Емануилов Ръководител на Лаборатория за експериментална регулация Институт GATE гр. София 26.05.2026 г. [1] Riiklik partnerluskava 2028-2034, достъпен на следния адрес: <https://fin.ee/riigi-rahendus-ja-maksud/valistoetused/riiklik->

3	25.05.2026 12:24	Анелия Димова	Действа от свое име	<p>Коментар на Анелия Димова Добре би било да се поясни управлението и управляването на данните;също инфраструктурата за данни и периферните възли. Тъй като измерването по темата е от НСИ,Евростат и DESI, може да се унифицира. Може да се представят по-нови данни. Имам коментари и в самия документ, прикачен ОИСП определя отворените правителствени данни като философия и политическа рамка, която насърчава прозрачността, отчетността и създаването на стойност, като предоставя свободно достъпна за обществеността информация, съхранявана от правителството. Тя се основава на основното убеждение, че данните от публичния сектор са стратегически актив, който принадлежи на данъкоплатците и трябва да бъде достъпен по подразбиране.Преди години България беше в категорията държави, задаващи тенденции.....сега не е така: ДОКЛАД ЗА ЗРЯЛОСТ НА ОТВОРЕНИТЕ ДАННИ ЗА 2025 Г. https://digitalalliance.bg/doklad-za-zrjlost-na-otvorenite-danni-za-</p>
---	------------------	---------------	---------------------	---

				<p>В допълнение към горното, следва да се обърне внимание и на няколко съществени структурни дефицита, които не са изрично разгърнати в документа, но имат пряко значение за неговата реална приложимост. На първо място, липсва ясно разписан модел за управление на данните в рамките на администрацията. В стратегията се говори за подобряване на координацията и качеството, но не е дефинирано кой конкретно ще носи отговорност за данните на институционално ниво. Отсъствието на ясно разграничени роли и отговорности създава риск от размиване на отговорността и неефективно изпълнение. Без въвеждане на структурирани функции за управление на данните във всяка администрация, заложените цели трудно могат да бъдат постигнати устойчиво. На второ място, липсва достатъчно яснота относно последователността и зависимостите между отделните мерки. Част от предвидените действия предполагат наличието на вече изградена технологична и организационна</p>
--	--	--	--	--

				<p>тегията не само концептуално правилна, но и реално приложима, е необходимо да се премине от описателен към управленски подход – с ясно дефинирани отговорности, последователност на действията и механизми за контрол и отчетност. Без такова доразвиване съществува риск документът да остане на ниво стратегическо намерение, без да доведе до съществена промяна в начина, по който публичният сектор управлява и използва данните.</p>
--	--	--	--	---

				<p>Проектът на стратегия разглежда важна и навременна тема, свързана с управлението и използването на данните в публичния сектор. Документът е в синхрон с европейските насоки и поставя правилни цели в общ план. В този си вид обаче той остава твърде общ и не дава достатъчно яснота как тези цели ще бъдат постигнати на практика. Основният проблем е, че мерките са описани принципно, без достатъчно конкретика. В много случаи не е ясно кой носи отговорност, как ще се измерва напредъкът и как отделните действия са свързани помежду си. Това създава реален риск стратегията да се изпълнява формално – да има отчетност на хартия, без съществена промяна в начина, по който институциите работят с данни. От практическа гледна точка следва да се отчете, че администрацията не е равномерно подготвена за такъв тип промяна. В голяма част от институциите липсва ясна организация за управление на данните, както и изградени навици за поддържане на тяхното качество. Без целенасочени усилия в тази</p>
--	--	--	--	---